СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 264. Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 12. падолиста, 1927. VOL. XXXV. No. 264. Jersey City, N. J., Saturday, November 12, 1927. THREE CENTS.

АРЕШТУЮТЬ ДВОХ ЛЮДИЙ ЗА „ФІКСОВАННЄ" ПРИСЯЖНИХ

ПРИЯТЕЛІ СИНКЛЕРА НЕ ХОТІЛИ ЗІЗНАВАТИ.

ВАШИНГТОН, 10. падолиста. — На домаганє федеральної прокураторії арештовано нині Шелдона Кларка, віцепрезидента Синклерової Рафінаційної Компанії, якому уряд закидує, що він хотів „фіксувати" лаву присяжних суддів, що мала судити Синклера й Фола за нафтові обманьства.

Коли Кларк не станув на переслуханнє перед великою лавою присяжних суддів мимо двох завізвань, його арештовано та пущено тільки за заложеннем кавції в сумі 10,000 долярів.

Рівночасно арештовано під таким самим закидом Генрі Мейсона Дея, віцепрезидента Синклерівської Експлораційної Компанії, та пущено на волю за бейлом 25,000 долярів.

Оба обжалованих видали публичну заяву, що вони не винуваті, а прокураторія на доказ їх вини оголосила звіти бюра детективів Бернса, з якого малоби виходити, якими способами приятелі Синклера слідкували та підмовляли присяжних суддів.

КУЛИДЖ УМІШУЄТЬСЯ ДО РАТУНКОВОЇ АКЦІЇ.

СТУДЕНТИ КОЛЕҐІЇ ПРАЦЮЮТЬ ПРИ РАТУВАННЮ ЗАЛЛЯТИХ ОКОЛИЦЬ.

ВАШИНГТОН, 10. падолиста. — Президент Кулидж видав приказ військовим інжинерам проcлідити вилив рік у стейтах Нової Англії, щоби викрити, що може зробити уряд для запобіження подібних нещасть на будуче.

Урядовий комітет допомоги жертвам повени в стейті Вермонті заявився за скликанням спеціяльної сесії стейтової леґіслятури для ухвалення допомог.

Студенти колеґії Дартмавт покинули науку, щоби фізичною працею помагати людям, що впали жертвою повени. Девятьсот студентів узяло рискалі в руки, щоби прочищувати замерзлий намул. З ними станули до роботи також їх професори.

БОРОТЬБА ЗА ПРАВО РОБІТНИКІВ ДО ОРҐАНІЗАЦІЇ.

ЗАЛІЗНИЧЕ ПІДПРИЄМСТВО „ОСТЕРІГАЄ" РОБІТНИКІВ ПЕРЕД ХОДЖЕННЄМ НА ЗБОРИ.

НЮ ЙОРК, 10. падолиста. — Урядники Американської Федерації Праці, що завзялися зорганізувати робітників залізничого підприємства Інтерборо, що має в Ню Йорку підземні й надземні залізниці, скликують збори робітників сього підприємства. Юнія видала осторогу до робітників, щоби вони не йшли на сі збори, бо вони вже належуть до компанійної юнії, якої точки забороняють членам ходити на инші збори.

КОРОТКА СЕНЗАЦІЯ З ВІДКРИТТЯ НАФТИ.

ВЕСТ ОРЕНДЖ, Ню Джерзі, 10. падолиста. — Джеймз Руні, копаючи землю на пивницю при 42 Вашингтон Стр., дістав зі землі удар якогось масного плину в лице. Він утерся, а відтак засвітив сірник та кинув на масть, що просочувалася з землі. Масть запалилася. Руні кинув рискаль та побіг до властителя з вісткою, що на його ґрунті відкрито нафту.

Властитель зацікавився, і післав по знатока нафти. Заким сей наспів, чутка обігла ціле місто, і коло його землі зібралася справдішна товпа цікавих. Декотрі з них не хотіли вірити, щоби в землі була нафта, і показували на сусідний гараж, питаючися його властителя, чи нема де в його збірнику ґазоліни проточини. Властитель упевняв, що се неможливе, та запропонував властителеви ґрунту з нафтою 40,000 долярів за його землю. Хоча властитель жадав досі тільки 25,000, він не захотів тепер продати.

Нарешті приїхав з Нюарку нафтовий інжинер. Він потвердив, що найдений товстий плин се справді ропа, але рівночасно запевнив, що жерела ропи в сій околиці не можуть бути. Він догадувався, що ропа сплила зі старих автів, які вживали ропи у скринках коло корби. Товпа стала розходитися. „Голд рош" скінчився.

СТОРОЖ ВЯЗНИЦІ ПОМЕР ВІД УДАРУ ВЯЗНИКА.

НЮ ЙОРК, 10. падолиста. — З вязниці на Рендел Айленд пробував утікати 17-літний вязник Даниел Фрейзер, який дістався туди за крадіж пять тижнів тому назад. У неділю по опівночи Фрейзер устав потихоньки з ліжка, отворив двері ключем, зробленим з військового сталевого зеркала, а виждавши хвилі, коли дозорець переходив попри нього, кинувся на нього із заду й вдарив його куском пожарної рури. Почалася боротьба. Збудилися другі вязники й стали криком захочувати Фрейзера. Наконець Фрейзер відобрав від Лофлина ключі та побіг до кінця коритара. Але його стрінув другий тюремний сторож з револьвером у руці. Фрейзер здався без опору.

Лофлин, який мав 71 літ, на другий день помер. Фрейзер стане на суд за вбивство. Поліція думає, що хлопчина може несповна розуму, бо дістатися на волю з острова неможливо через сильну струю води довкола острова.

ЛЕТУН КЕННЕКЕ ЗАЛИШИВ НАМІР ПЕРЕЛЕТУ ДО АМЕРИКИ.

БЕРЛІН, 9. падолиста. — Міністерство заграничних справ одержало повідомлення від свого конзуля з Калькути, що летун Кеннеке залишив вже гадку перелету до Америки. Будучи хорим і не маючи гроша, задумує він вернути до Німеччини.

Граф Сольмс Лявбах, що фінансово попирав його перелет, прибув вже до Каїра, щоби там лічитись з одержаних покалічень в часі нещасливої пригоди з літаком Германія, яким кермував Кеннеке.

НАРАДИ МОНАРХІСТІВ.

БЕРЛІН, 8. падолиста. — Німецькі часописи доносять, що в Баварії відбулися недавно наради російських, українських, німецьких і угорських монархістів. На конференції вибрано центральний виконавчий комітет, якому поручено обєднати всі монархістичні організації для привернення монархістичного устрою у Совітськім Союзі. Монархісти думають також, що тим чином прискориться побіду монархічної ідеї в инших краях.

Головною справою, яку обговорювано на тій конференції, був будучий державний устрій будучої російської держави. По довгих нарадах рішено, що будуча російська держава буде федеративною монархією, в якої склад увійде московська імперія й три королівства: українське, білоруське і грузинське.

Королем Грузії має бути син великого князя Кирила Володимировича, претендента до російського престола; королем Білоруси має стати оден з російських великих князів, а гетьман П. Скоропадський мавби стати українським королем і основником нової династії українських королів.

Розуміється, що усі ті пляни монархістів писані вилами по воді. У них і руки за коротенькі й вуха за клапатенькі, щоби дібратися до царського престола, а зорганізувати темних людей, щоби боролися за їх інтереси, не так то й легко.

ПОМОЖІТЬ ПОЛІТИЧНИМ ВЯЗНЯМ.

Комітет допомоги українським політичним вязням звернувся з зазивом до громадян за негайною поміччю для політичних вязнів. Комітет констатує, що під теперішню пору сидить по тюрмах около 300 українських політичних вязнів. До тепер громадянство памятало про них, і жертвувало датки, та від часу, коли країну навістили повені, тоді ціла допомогова акція звернулася для тих, що потерпіли від повені. Тим часом політичні вязні залишилися без допомоги. Комітет перестав помагати засудженим політичним вязням в Бриґідках, без помочи остають теж вязні по инших містах. Навіть тим, які покінчили голодовий страйк, комітет не може на початок дати якої небудь допомоги, хоча саме по голодівці допомога в харчах є найконечніща.

СМЕРТЬ ГР. АННИ МУЗИКИ.

ШИКАҐО, Ілл., 10 падолиста. — Умерла тут, по короткій недузі, гр. Анна Музика, жена звісного у Шикаґо укр. погребника, гр. Василя Музики. Похорони відбудуться у понеділок, 14. падолиста, у церкві св. Николая, при Овклі бульвард і Райс улиці.

РУМУНСЬКІ ЖОВНІРИ ДЕЗЕРТИРУЮТЬ ДО ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА, 9. падолиста. — Румунські жовніри цілими масами дезертирують до Польщі. Богато з них переходить польську границю у карпатських горах. На питання, длячого покинули свою батьківщину, відповідають, що зробили се з причини переслідування за попирання справи принца Карла. Між дезертирами є богато румунських офіцирів.

Після оповідань дезертирів, рух за поворотом принца щораз кріпшає у Румунії, одначе правительство Братіяну є ще у повній силі в краю. Богато заможних людей виїзджає з Румунії до Парижа, щоби прилучитися до принца Карла.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ УКРАЇНЦЯ В СЕЛІ КРИВІМ, СКАЛАТСЬКОГО ПОВІТУ.

Дня 17. жовтня с. р. згинув у селі Кривім, скалатського повіту, траґічною смертю 20-літний Іван Хлистун, син Костя. Стрінувся він зі своїми молодшими товаришами, Ількoм Ґульдою й Михайлом Мотою. В розмові попросили оба згадані товариші Івана Хлистуна, щоби купив їм горівки. Коли він відмовився, порізали його ножами так сильно, що він упав трупом на місци. Обох молодих розбишак арештовано й вони признали до вини.

ОДЕСЬКА КООПЕРАЦІЯ ТА МАНЕВРИ.

Розпочалась нарада кооперативних організацій, які обслуговували червоноармейські частини підчас одеських маневрів. Мета наради — підсумувати досвід постачання Червоної Армії підчас боєвих дій на випадок дійсної війни. На нараді беруть участь представники військового командування, представник військово-кооперативної Реввійськради СРСР і инш. Робота кооперації на маневрах була визнана за зразкову. Досягнення одеської кооперації в справі постачання частин, що брали участь в маневрах, великі й досвід цей буде скористовано військовим командуванням.

ВІДКИНЕННЯ ПОКАЯННЯ ПОСЛА ПАЩУКА.

Покаянне письмо, яке вніс посол Пащук на руки президії комуністичної посольської фракції у варшавському соймі, не привернуло йому його давнього становища. Комуністична фракція оголосила комунікат, в якому стверджує, що посол Пащук показав себе людиною слабого духа й тому не може бути для нього місця в комуністичному клюбі.

БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕВЕЛИ ТВОРИ ЛЕНІНА НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Уже виготовлено переклади повного видання творів Леніна українською мовою: Досі вийшов один том: Національне питання. Зредаговано вже два перших томи, які чекають на остаточне ухвалення нового українського правопису.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС В ЛУЦЬКУ.

Дня 28. падолиста має зачатися в Луцьку новий великий процес проти 55 українських селян. Зпоміж них 40 перебуває вже близько два роки в слідчій вязниці і всі їх протести та жалоби, щоби слідство прискішити, не мали ніякого наслідку. Акт обвинувачення одержали вони щойно в червні цього року. Всім їм закидують належання до таємної протидержавної орґанізації. Всі вони впали жертвою польської дефензиви.

ПЕРЕДВИБОРЧІ СПЕКУЛЯЦІЇ.

Надії на це, що в місяци листопаді будуть розписані вибори до нового сойму, не дають спокою політичним партіям і партійкам. Табор санаторів бажавби створити бльок для поборювання ендеції. В тих спекуляціях санатори числять на національні меншини, в тому числі й на Українців. Польська преса подала вістку, що між Українцями й сіоністами заключений пакт, який підписав др. Дмитро Левицький і др. Райх. При пакті застережена повна таємність. Сіоністи знову мали вести переговори з санаторами. З другої сторони кольпортується в політичних кругах версія, що між УНДО-м і санаторами заключено окремий пакт на час виборчої акції. УНДО офіційно заперечує цю вістку.

РІВНОПРАВНІСТЬ ЖІНОК В РУМУНІЇ.

Жінки в Румунії не мають досі ніяких прав. Часописи подають, що на найблизчій сесії парляменту має бути внесений проект закона, який дасть жінкам повні горожанські права.

НЕЧУВАНЕ!

Старbство в Золочеві відмовляє видання посвідки на безплатний перевіз збіжжа, призначеного на поміч жертвам повіни. Це діється проти виразного обіжника міністерства. Так виглядає старостинська поміч. Невжеж ніхто не потягне за це золочівського кацика до відповідальности?!

ВИДАННЯ КЛЯСИКІВ МАРКСИЗМУ.

Радянське Видавництво України вирішило видати серію клясиків марксизму. Уже вийшов перший том „Капіталу" К. Маркса, виготовлено до друку том другий і в стадії готування перебуває том третій. Буде видано всі твори Плеханова, Кунова та инших.

ТРОЦЬКИЙ ОГОЛОШУЄ ПРОГРАМУ „ЛЕНІНСЬКИХ БОЛЬШЕВИКІВ" У НІМЕЦЬКІМ ЧАСОПИСОВИ

ЧАСОПИС „ПРАВДА" ГРОЗИТЬ, ЩО ТРОЦЬКОГО Й ТОВАРИЩІВ ВИКИНУТЬ З ПАРТІЇ.

БЕРЛІН, 10. падолиста. — А. Троцький оголосив у німецькім часописови „Комуністичний Прапор" „програму ленінських большевиків". Сю програму заборонив йому оголосити центральний комітет комуністичної партії.

У тій програмі говориться, що теперішній режім у Совітськім Союзі не є чисто комуністичний. Пересічний російський консумент, говориться у тій програмі, одержує більше як половину товарів від приватного капіталістичного консумента. Приватна індустрія випродукує товарів за 400,000,000 рублів річно; промислові заведення й ремесла випродуковують товарів за 1,800,000 рублів. Се представляє лише 40 процент цілої індустріяльної продукції. Низькі ціни рільничих продуктів шкодять більше селянській бідноті, як кулакам. Податки, які платять робітники, є два рази так великі, як рік тому назад. Лише 20 відсотків господарських робітників є зорганізовані у фахові унії, а їх платня виносить 63 відсотків передвоєнної платні. У Совітськім Союзі є 2 міліони безробітних.

МОСКВА, 10. падолиста. — Орган комуністичної партії „Правда" грозить Троцькому, Зіновєву, Каменеву й иншим визначним опозиціоністам, що їх виключиться з комуністичної партії. Безпосередною причиною виключення має бути „бунтівнича тактика", яку згадані опозиціоністи мали проявити в часі ювилейних торжеств.

ЄҐИПЕТ ДЕПОРТУЄ БОЛЬШЕВИКА — АМЕРИКАНСЬКОГО ГОРОЖАНИНА.

ДЕПОРТОВАНИЙ СЕМЕНЮК ПОХОДИТЬ З ПОЛЬЩІ, ОДНАЧЕ ПРИНЯВ АМЕРИКАНСЬКЕ ГОРОЖАНСТВО.

КАЇРО, Єґипет, 10. падолиста. — Єґипетське правительство рішило депортувати управителя Олександрійського відділу Російсько-Турецької Компанії, М. Семенюка, якого обвиняють, що веде большевицьку пропаганду у Єґипті.

Згадану компанію основано, коли єґипетське правительство заборонило відкрити філію Аркоса в Каїрі.

Семенюк є еміґрантом з Польщі й правдоподібно Українцем, одначе він одержав горожанство Злучених Держав. Американський посол в Єґипті спротивився депортуванню М. Семенюка, домагаючись доказів, що він занимався дійсно комуністичною пропаґандою.

Також і американське правительство запротестувало проти депортування Семенюка, однак сей протест нічо не поможе й Семенюк буде депортований.

ЖІНКИ КОНСЕРВАТИВНІЩІ, ЯК МУЩИНИ.

ВИНСТОН ЧЕРЧИЛ Є ЗА ТИМ, ЩОБИ ЖІНКАМ ДАТИ ПРАВО ГОЛОСУВАННЯ.

ЛОНДОН, 10. падолиста. — Винстон Черчил, канцлер у кабінеті премера Болдвина, промовляючи на зборах „Конституційного Клюбу", заявив, що англійські жінки є більше консервативні, як мущини. З тої причини остерігав він англійських консервативців, щоби не противилися дати право голосування при виборах жінкам.

Коли візьметься тисячу мущин і тисячу жінок, то після погляду Черчила, між тисячею жінок є більший відсоток консервативців, як між тисячею мущин консервативців.

ІМОН ДЕ ВАЛЕРА ХОЧЕ ВІДКЛИКУ НЕКОНСТИТУЦІЙНОГО ЗАКОНА.

ДАБЛІН, Ірляндія, — Імон де Валера, провідник ірляндської республиканської партії, поставив внесок, щоби відкликати недавно ухвалений закон про „Публичну безпеку". Після гадки де Валери сей закон є нарушеннем постанов конституції.

СОВІТСЬКИЙ СУД ЗАСУДЖУЄ НА СМЕРТЬ РУМУНСЬКИХ ПІДДАНИХ.

ОБЖАЛУВАНО ЇХ О ШПІОНАЖУ В КОРИСТЬ РУМУНІЇ.

ТИРАСПІЛЬ, Україна, 10. падолиста. — Засуджено тут на смерть через розстріл трьох румунських підданих за те, що в цілях шпіонажі перейшли румунсько-радянську границю. Засуджені називаються: Томенко, Кірчул і Самойлів. З їх назвиск видко, що бодай двох з них є Українцями.

НІМЕЧЧИНА НЕ ХОЧЕ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ГОСТЕЙ.

БЕРЛІН, 10. падолиста. — Німецьке правительство відмовило просьбі тутешньої совітської амбасади, щоби продовжити візу кільком комуністам, які приїхали з Москви для проводу у революційних святкуваннях.

Відмовляючи віз, подало правительство як причину те, що згадані совітські гості хочуть полишитися, щоби вести у Німеччині комуністичну пропаганду. Другою причиною мала бути та обставина, що совітське правительство завжди відмовляє віз німецьким політикам і бизнесменам, які хочуть відвідати Совітський Союз.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ШИРИТЬ КИРИНЮ?

В громадськім життю стрічаємо при народній роботі дві категорії людей: одних, які працюють і намагаються осягнути якісь позитивні результати і других, які дуже мало або нічого не роблять, але за те у всім бороздять другим. Та друга категорія людей не гризеться тим, що вона нічого не робить, а більше тим, що другі роблять. Її не так болить це, що вона не має ніякого признання, але болить її головно те, що друга якась організація може дістати, як вони кажуть, „кредит".

От такий кредит дістає в рідній краю наше Обєднанне. Не дістає його організація як така ні його урядники, а дістає весь наш український загал в Америці, бож Обєднанне ніхто інший, а тільки ми, американські Українці. Через той кредит Обєднанне є сіллю в очах тих, що думають, що вони одні мають монополь на „оборону України". Та ґрупка, яка пописується час до часу в скрентонській „Народній Волі", пробує й тепер з нагоди збірки на допомогу потерпівшим від повені по свому давному звичаю дати прищіпку Обєднанню. „Народна Воля", орґан Укр. Робітничого Союза", пише в передовиці з дня 4. листопада про Обєднанне і його працьовників в той спосіб: „В Галичині таку роботу називають просто „кириня" і час би вже, щоби українська іміґрація з тими пересилковими киринниками зробила порядок". Це гарно і ми за тим, щоби зробити порядок. Та щоби наша іміґрація, а рівкож і читачі „Народної Волі" знали, з якими то киринниками вже крайна пора зробити порядок, дозволимо собі зацитувати дослівно письмо „РІДНОЇ ШКОЛИ" з старого краю, надіслане до Обєднання з нагоди Четвертого Конґресу, яке звучить: „НА ШЛЯХУ ДО ПЕРЕВЕДЕННЯ СВОЇХ ЗМАГАНЬ НАЙШЛА „РІДНА ШКОЛА" ВЕЛИКОГО ДОБРОДІЯ: ОБЄДНАННЄ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ, яке, піддержуючи спільноту з пнем у частини народу, вигнаної злиднями з рідного краю, — наділяє „Рідну Школу" теплим, прихильним словом і животворними соками, оплачуючи щорічно пяту частину її зростаючих видатків. БЕЗ ПРЕДБАЧУЮЧОЇ ПРАЦІ „ОБЄДНАННЯ" Й КОЖНОЧАСНИХ ЙОГО УПРАВ, ПРИ ЗБІЛЬШУВАНИХ ТУТЕШНИХ ЗЛИДНЯХ — НЕ МОЖНА ПОДУМАТИ ПРО ВДЕРЖАННЯ „РІДНОЇ ШКОЛИ" і поширення її діяльности. Цим причинялось і ПРИЧИНЮЄТЬСЯ „ОБЄДНАННЄ" НЕ ТІЛЬКИ ДО ЗАТІСНЕННЯ ВІДНОСИН З ОБІДРАНИМ „СТАРИМ КРАЄМ", АЛЕ Й НЕ ДОПУСКАЄ ДО ТОГО, ЩОБ ЧЕРЕЗ ОПОЛЯЧЕННЯ МОЛОДІ — ВИЧЕРКНУТИ НАС У МАЙБУТНОСТИ З КАРТИ НА НАШІЙ ПРАДІДНІЙ ЗЕМЛІ". Так виглядає голос рідної землі.

Хай же тепер наше громадянство, особливо члени Укр. Робітничого Союза, самі розбирають, хто ширить серед нас кириню і з ким крайна пора зробити порядок.

АВТОКРАТІЯ ЧИ ДЕМОКРАТІЯ?

(Начерк реферату, який виголосив др. Володимир Кодницький на Четвертім Конґресі Обєднання).

На жаль, нам треба теж сконстатувати й те, що наш провід у великій мірі не хотів розуміти великих кличів згаданих щойно кращих синів України. Наш провід громадський приміром от хочби Івана Франка довший час за його життя поборював. Він — той псевдопровід, з насолодою ішов на службу сильним цього міра й недоцінював як дрімучої сили в душі українського велетня, про які говорив Шевченко й Франко.

В часах перед війною ми бачимо у нас вузку програму самооборони та чимало сервілізму чужій державности — одним словом, ми бачимо мало зрозуміння народної сили та святої віри збудувати власними силами свою державу.

Велика світова війна, опісля революція на широкій Україні й у Галичині дають нам історичний доказ, що сила українського народа, того великого орґанізму, є подібною до розбурханого Дніпра, якого нічо ані припинити ані в инший бік справити не може — не може тому, бо ця елементарна сила великого орґанізму, котрому на імя Український Хлопський Нарід, стихійною силою іде до кращого завтра. У значній мірі так званий український провід, псевдо-демократичний провід, до ширшої визвольної боротьби все був неприготований і він здрігнувся перед елементарною силою велетня в перших початках революції, так на широкій Україні як і в Галичині. Безконечні зітхання в сторону антанти, та надія на милосердє і справедливість обожаної антанти так зі сторони братів Наддніпрянців як і Піємонтців Галичан мали своє жерело в тому, що в нас бажалось визнання de iure антантою, а не бралось під розвагу дійсної сили, елементарної сили, яка хоч дуже кріваво, але все таки могла при доброму розумінню психіки народа замаркувати в історії право на своє історичне істнування.

Добрим свідоцтвом демократичних змагань нашого народа в часі української визвольної боротьби є повстання проти так званого українського гетьмана Павла Скоропадського, — повстання, в якому сотки тисяч незоружених селян пішло до крівавого бою з ненависним нашій душі монархізмом.

Угруповання в нашім народі.

Хоча в нас часто-густо нарікається на многопартійність в нашому національному таборі, то мимо того **у нас життя партійне не є як слід розвинене;** в нас немає тієї діференціяції партійної, яку мають инші державні народи.

Брак зріжничкування партійного у нас можна пояснювати перше тим, що ми ще молода нація й ще не вспіли зріжничкуватися політично, а друге тим, що ми зубожіла нація й тому годі у нас добачувати такого самого зріжничковання, як у багатої нації. Ми нація пролетарська, влучнійше сказати, **ми нація хлопська!**

На нашій національній території багатні чимало, одначе вона **чужо-національна:** російська, польська й жидівська.

Монархісти „наші", та не наші.

З огляду на те, що в нас немає своєї національної богатої кляси, то в нас нема кляси, якаб хотіла орґанізувати аристократичну партію, партію, що є опорою монархізму. Правда, у нас, головно останніми часами, показується на деннє світло ґрупа, котра виявляє монархістичні тенденції. Ці наші так звані „монархісти" рекрутуються не меньше 98 процент з чужо-національного нам елементу, який готов ради збереження своїх матеріяльних дібр піти на компроміс навіть з українізмом.

Хоча дещо нашої інтеліґенції, наших нуждарів, котрі забули, що вийшли зпід попівської або селянської стріхи, погоджується із орґанізуванням певного рода аристократичної партії, то се не зміняє факту, що провід у русі належить чужо-національному елементови.

Серед українського народа не має поперття ні крило Скоропадського, ні крило Василя Габсбурґа Вишиваного. А не має тому, **бо в нас немає аристократичної кляси.** Монархізм мусить опиратися на багатій дідичній клясі народа. Якби в нас була багата кляса, то можеб вона і змогла вхопити керму проводу народа в свої руки. **З огляду на те, що такої кляси аристократії й плютократії, рекрутуючоїся із суто-національного українського елементу, в нас абсолютно немає, то й наш монархізм абсолютно не має рації буту.**

Про слушність цих виводів ми переконалися в 1918 році, коли то наш нарід своєю елементарною силою прогнав з України й гетьмана Скоропадського й його уряд. Рівнож нам легко сьогодня сконстатувати, що Скоропадський в 1917 і 1918 рр. до українства відносився дуже ворожо, бо його, й тільки його заходами повалено Українську Центральну Раду, котра, як оцінюють навіть німецькі державні мужі, мала всякі дані на своє істнування й на провід Україною. Не бувби Скоропадський своїми заговорами, інтриґами та навіть чинним виступом завдав українській державности скритовбийчого удару, то певно до сьогодня Центральна Рада булаб сконсолідувалась і стала речницею українського народа.

Демократичні ґрупи.

Найсильнійшим уґрупованням серед нашого народа є уґруповання демократичне із своїми мало відмінними між собою демократичними фракціями. Ґрупа демократів з фракціями на Україні має за собою 90 процент всего населення, головно малоземельного. Тому й на свому прапорі має вона два кличі: „Земля й Воля". Клич: „Землі"! є спрямований проти кляси аристократії, свойого й чужого походження. Клич „Волі"! теж є епрямований проти аристократично - плютократичної кляси, бо всякий розуміє, що із оскорбленням економічним ніякої волі бути не може.

Сьогодня всякий тямущий громадянин розуміє, що нема права допустити монархістичного табору до проводу в державі, бо монархісти лише тому пруться до керми державної, щоби задержати в свойому посіданні страчені підчас революції великі земельні обшари. Судорожні змагання наших монархістів прямують до того, щоб нашому селянству, яке само собі в часах революції зробило аґрарну реформу, відібрати землю. Тому так звані монархісти відкликаються до справедливости, закликають всіх і вся, що то „по большевицьки" забрали їхню земельку, а їх з „краю прогнали". Вони в своїй „добросердечности" до українського народа мріють і обіцюють якусь аґрарну реформу, викуп землі і т. п. Та наш нарід за земельку, що взяв її в посідання, вже давно заплатив. Він заплатив кровю, потом, панщиною й побоями.

Заплатив за дорого. Більше за неї платити не буде, бо вже не має чим. Впрочім, наш нарід, як кождий инший нарід на світі, панщини вже більше не хоче! Двори, ті осередки знущань і визиску над нашим народом, наш нарід в часі революції у великій мірі зруйнував. Лавки, на яких його вчили послуху панам, спалив у печі.

Нині йому ані не сниться годувати своєю працею паразитів і відбудовувати нові дубові лавки. На полі земельки, наш нарід сьогодня вже скорше погоджується пробути певний протяг часу під режімом еволюціонізуючоїся Радянщини, яка на 100 процент є зносимійшою формою, ніж аристократично-плютократична монархія.

Большевицькі симпатики.

Третою ґрупою серед нашої суспільности є так звана ґрупа радянців, котра опирається в цілости на 8 процент чисто пролетарського населення. Вона окрім того у великій мірі здобуває симпатію у тих, що на власну руку, без вчених інжінерів, провели собі аґрарну реформу. Радянці сьогодня, заспокоївши яко-тако соціяльні постуляти широких верств бідноти, ідуть на зустріч національним домагання українства. Ми нині бачимо на Радянській Україні сильно цвітучу українізацію, при співучасти красших синів українського народа, як прим. професора Грушевського, Рудницького, Лозинського й богато инших. Що більше! Ми нині бачимо компромісовість у радянців, ми бачимо навіть, що так скажемо, зворот з ліва на право, себто зворот до демократії.

Умови правдивої демократії.

На цьому місці годилобся в коротці сказати дещо й про те, що в декотрих краях під кличі демократії підсувається головно плютократія. І Францїя й Польща й богато инших держав вивішують прапор демократії й чваняться тим, що, мовляв, в наших державах нарід є володарем країни. Та в сути річи се не погоджується з правдою.

Правдива демократія домагається, щоби нарід був джерелом закона, це значить, щоб нарід мав так збудовану ординацію виборчу, щоб вона дала можність голосу не більшости, нераз о один голос, але загалови народа. Кличем правдивої демократії є пять прикметникове виборче право, а іменно: **Загальне, рівне, тайне, безпосереднє й пропорціональне голосування.**

Пропорціональність в ординації виборчій є отже основним прінціпом правдивої демократії. **Що то є пропорціональність в ординації виборчій?** Після пропорціональности в ординації виборчій всі уґруповання політичні в час виборів збирають собі на виборчі листи в цілій державі свої голоси й опісля відповідно до скількости зібраних голосів одержують мандати, себто одержують представників, які на підставі уповновbooжнень народа творять для народа закон.

Дальшим прінціпом правдивої демократії можнаб назвати імперативний мандат, себто право виборців подавати репрезентантови напрямні в політичній діяльности.

Слідуючою основою правдивої демократії булоб те, щоби виборцям дане було право відкликувати, свого репрезентанта, коли той гідно не заступає інтересів тих громадян, котрі його вислали до законодатного тіла. Тут обовязково, за всяку ціну, требаби в парляменті санкціонувати „votum" довіря чи недовіря урядови, котрий мавби рекрутуватися виключно із членів парляменту.

Дальше треба би розширити компетенції партій в тому напрямі, щоб репрезентант та кождий орґан державний, не лише в парляменті але й у партії, відчував те „votum" в своїй діяльности на собі, — се значить, щоб навіть партія, з котрої даний репрезентант чи даний орґан державний рекрутується, мала право відкликання його з даного поста.

Дальшим фундаментальним каменем устрою демократичної держави малоб бути всенароднє референдум і народня ініціятива.

Всенароднє референдум, це обовязок уряду звертатись по апробату до цілого народа, на случай якоїсь дуже важної події, приміром в разі виповідження чи заключення війни.

Всенародня ініціятива, це спромога для громадян, поза парляментом, сотворити законопроєкт і цей законопроєкт віддати парляментові, начеб він повстав в лоні парляменту.

Щоби парлямент, складаючийся на основі пропорціональности, з ріжних ґруп і уґруповань, міг позитивно працювати для добра демократично устроєної держави, то громадянство мусить прийти до переконання й розуміння політичного релятивізму, а в слід за тим до міжпартійної компромісовости.

(Дальше буде).

Гей браття, із-нову
За Русь-Україну
Свій стяг підіймайте!
Терпіть до загину.

Б. Грінченко.

Не в людях зло, а в путах тих,
Котрі незримими вузлами
Скрутили сильних і слабих,
З їх мукою і їх ділами.

(Думи пролетарія)
І. Франко.

Свящ. П. Корсуновський.

ПЕРШІ ДНІ РЕВОЛЮЦІЇ 1917 РОКУ

(Зі споминів очевидця).

Сірий ранок дня 13-го марта 1917 року (28 лютого по старому стилю). Зима вже конала. Товстий сніг почорнів, потрухлявів. У воздусі не то мряка, не то безнадійний дрібний дощик, котрий пронизував все тіло і примушував щільно закутуватись одежею. Ще не пахло весною, але почувалось, що вона вже не за горами. Ось-ось розірвуться тяжко навислі оловяні хмари, заблищить сонячне проміння, огріє своїм животворним теплом землю, розплавить сіру кашу снігу, — і потечуть бурхливі, мутні потоки з київських гір у Либедь, а вона вже понесе їх у холодні обійми закутого в лід дідугана-Дніпра. Почувши волю, діточки його — річки та внуки — потоки, наче опянілі від радости, що вже звільнилися від ланцюхів морозу-неволі, перескакуючи через барикади-каміння, з піснею визволення, дзвінко понесуться до сивенького дідуся, оточать зо всіх боків і своїм торжественним гимном волі розбудять його. Спільними зусиллями, могучими, палкими, як сама молодість, накинуться на його окови, на його кайдани, розірвуть звена ланцюхів, увіллють в його старечі груди нові, молоді сили, свій юнацький запал переллють в його жили. Змолоділий дідусь, наповнений силами життя, здрігнеться, відітхне на всі могутні груди, стрепенеться. Від цього руху, від віддиху з грімким грюкотом, зі скаженим зойком, зі страшним стогоном та брязкотом посунуться по ньому розірвані діточками звена кайданів, понесуться до прірви, до глибокого моря, в безвість. Виснажене неволею тіло Славути-Дніпра, підживлене діточками волі, видужає, поповніє, — і вже не страшні йому кайдани, ніякі перепони не зупинять його, він все зітре на своїй дорозі. Розіллеться, як море, так що й берега від берега не видно. Заскиглять над ним чайки, літаючи. Ось тільки червоних жупанів не видко, не чути пісні запорожських лицарів чубатих, не лунає в повітрі голос отамана завзятого...

А може?... Може... Невже минулося?... Невже не вернеться?...

Аджеж хиба даремне співав Пророк: „і помоляться на волі невольничі діти!"

Невже вічно ці нещасні діти навіть молитись, розмовляти з Богом муситимуть так, як пан, як кат прикаже? Як наказують земні божки?

Ранком цього дня Київ прокинувся, як звичайно. Нікому і в голову не приходило, що ще вчора доля Росії і всіх тих народів, які входили в її склад, а також участь її в світовій війні, перемінилася, що в Петербурзі ще вчора виникла революція. Ранішні часописі ще не принесли вісток про такі важні події. Вони вийшли ще з тавром: „дозволено военной цензурой".

Коло девятої години ранку я, як звичайно, вийшов з дому до залізничної школи, де я був катехитом. По дорозі я заходив завжди до залізничного шпиталю на кождоденну перевязку після перенесеної ще в літі тяжкої операції.

Лікарі зустріли мене на цей раз з якоюсь особливою урочистістю. По їхнім обличчям можна було догадуватись, що виникли якісь важні події. А тому, що між ними завжди в операційній кімнаті живо обговорювалися військові події на фронті, — я зразу подумав, що, може, якесь щастя випало на фронті „пабедоносному русскому воінству во славу русскаво аружія", і тому на їхніх обличчях відбилася така урочистість.

Вони підбігли до мене, почали радісно стискати мої руки і поздоровляти.

— Здоровимо, здоровимо і вас, отче Павле!...

— Та з чим же ви здоровите мене? В чім річ?

— Великі, великі події... А вас, як духовну особу, знаючи ваші погляди, особливо здоровимо з новим начальством, з новим обер-прокурором Святійшого Синоду. Можливо, що ненависний Саблер вже і в „кутузці" сидить!...

— Що?... що ви кажете? Не може бути? Як же це так? Невже конституція?... — схвильовано викрикнув я. Після ганебного розгону царем Державної Думи ніяк вже не можна було чекати такої зміни. Тому то звістка лікарів впала на мене як грім з неба. Уступлення і навіть можливий арешт Саблера — це бувби такий крутий зворот в російській політиці, що просто не вірилось.

— Тут пахне, — відповідають мені, — не лише конституцією, а чимсь більшим. **Цієї ночі на залізниці отримано наказ виконувати розпорядження лише комісаря шляхів, члена Тимчасового Уряду Росії, настановленого Державною Думою.** При тім за підписом тогож комісаря зазначено, що владу в Росії перейняла Державна Дума, котра і призначила Тимчасовий Уряд до скликання Всеросійських Установчих Зборів. Розумієте, чим це пахне?...

— Боже мій! — скрикнув я: — та невжеж це правда? Цеж просто неймовірно! Це якийсь сон! Чомуж про це нічого нема в ґазетах?...

— Очевидно, — відповідають: — і для ґазети це було неймовірно, або просто заборонила оповіщати про переворот військова цензура, щоб не виникли які заворушення, небажані у військовий час. Та у вечірних ґазетах напевне вже буде сповіщено. Занадто важні події, щоб можна було їх замовчати.

Потім виявилося, що дійсно ні в редакціях ґазет, ні в инших установах до ранку про переворот в Петербурзі ще не було відомо, лише на залізницях. Надаючи найбільше значіння залізницям, як живчикові держави, новий комісар перший оповістив всі залізниці Росії про переворот і закликав віднестися до цього як найспокійніще і без перерви продовжувати працю, а тому, що залізниці в Росії мають свій окремий телеґрам, то це перше оповіщення і не попало до загального відома.

Ні, просто не хотілося вірити! Може це якась містифікація, може непорозуміння?!... Аджеж тепер військовий час, коли ніякого вільного слова, ніякого вільного руху не можна виявляти, коли всі майже горіли патріотичним (правда, штучно розгріваним) бажанням побити ворога на фронті, коли скрізь витали царя в його поїздках по Росії для піднятя патріотичного настрою в населенню... і в цей час революція? Правда, останні діяння царя, направлені проти народу, охолодили людей. Алеж військовий стан!... „Атечество" в небезпеці...

Опівдня на київських вулицях вже протовпитись було неможливо. Все населення висипало на них. Спеціяльні видання ґазет розхвачувалися вмент... Державні установи, приватні контори, школи, все опустіло. Людські обличчя сяли радісним блеском. Можна було бачити, як зустрічні люди зупинялись, обнімалися, цілувалися як на Великдень.

День був сірий з тяжко навислими темними хмарами, але здавалося, що це чаруючий, цвітучий майський день. Ноги грузли в мокрому брудному снігові, але цього не помічалося, наче під ногами було не болото, а шовкова трава.

Боже мій! В натовпі на Хрещатику чується голосна розмова... Рідне слово! Українська мова!... Тровлена, переслідувана, заборонена віками... Хрещатик давно, у всякому разі дуже рідко, чув її. А це нараз, як чудові згуки райського дзвону дзвенить, пливе вона в повітрі... і голови усіх повертаються на ці чаруючі згуки рідної мови...

— Вот уж нікаґда не ажидал, что хахлацкій язик такой мілазвучний! Ах, ета ґаваріт інтеліґент, а у мужікоф ета не так красіво виходіт! — чується від компанії Москалів, або змосковщених земляків.

Багато людей вже мають начіплені до петличок червоні стяжечки, зустрічаються й українські жовто-блакитні, а то й обидві разом.

Ось проходить відділ війська. У кождого жовніра на грудях червона стяжка, а офіцир завинув кокарду в червону матерію. Рука в нього також перевязана червоним. На баґнетах червоні прапорці. В лавках (склепах) вже трудно було купити червоної матерії.

Так, це не сон, це дійсність, хоч і здається казкою. Вчора?... Таж ніхто і не думає про вчора. Воно здається таким далеким, наче те **вчора** було у сні, а **сьогодня** продовжується вже цілий вік. Хтож буде згадувати про ту брудну діраву одежу, що вчора викинув на смітник?

Всі опянені тією радістю, тим щастям, яке принесло сьогодня. Цеж воля — найдорозший, найкращий скарб, який тільки може мати людина на землі!

(Дальше буде).

Добра відповідь.

— Мамусю, чи можемо бавитися в тата й маму?

— Добре, тільки не кидайте в себе полінами.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

—o—

СКРЕНТОН, ПА.

З рутенського багна.

Хтоб подумав, що Скрентон це наш світоч. Тут же столиця найбільших крикунів в Америці. Тут головний штаб тих, що думають, що вони одні „обороняють Україну". І редакторів тут повно і докторів і виходилоб, що звідси пійде дійсне світло на всю Америку. Та не дай Боже такого світла. Нема ніякого, а тільки темнота. Рутенство, з яким тепер бореться все наше громадянство, якраз в тім „свідомім" і „революційнім" центрі вигріло собі тепер найкраще гніздо. Нічого зробити не можна, бо в нас диктатура і так мусить бути, як закомендирує редактор „Народної Волі".

От коли рознеслася по Америці вістка про нещасте в краю і я побачила, що тут в нас не так дуже беруться до ратункової акції, пішла я по хатах між жінки і представляла їм, що треба хоч жінкам взятися до якогось діла. По нарадах рішили ми зробити очпаток балем, а щоби не було потім ніяких непорозумінь, поставила я відразу жінкам під вирішення, куди нам слати гроші. Жінки врадили, що вони вже мали тут в Скрентоні ріжні спроби з посилками і найкраще їм виходить з Обєднанием і туди рішили посилати все, що зберуть на рідний край.

Пішла я отже до „Народної Волі", щоби дати оголошення і видрукувати тикети. Як розповіла редакторови про наш плян роботи, то пан редактор, як тільки почув за „Обєднанне", накинувся в той спосіб, що мені здавалося, що це польський староста в краю, а не свій чоловік. Я думала, що може пан редактор буде хоч трохи джентельменом супроти жінок, але де там. Мусіла йому заявити, що тут в Америці свобода і нас ніхто не може змушувати поступати инакше як нам показують наша совість і наші переконання. Редактор назвав затє нас, жінок, большевичками і дивувався тому, що ми хочемо так висилати, щоби весь загал знав, куди висилається, і мав над тим контролю. Пан редактор заявив отверто, що коли він висилає гроші, то не мусить зараз кликати Івана, Данила і Гаврила на пораду, бо він знає, куди їх слати.

І з галею на баль мали ми клопіт, бо винаняли галю Укр. Горожанського Клюбу в голови клюбу д-ра Тація, а тут менаджер „Народної Волі" заявляє нам пізніше, що галя винанята кому іншому. Та і з тим ми якось порадили собі. На балю пробувано довести до скандалу і бійки, і розбити баль, але з того ми вийшли ціло. Баль таки відбувся. Люде були задоволені, а коли довідалися, як справа стоїть, за що це така ненависть до нас, жінок, та що причина в тому, що ми рішилися післати збірку через Обєднанне, всі люде голосно наказували нам стояти при своїм і не видати грошей нікому другому.

Чистого доходу було з балю $195. Рутенський предсідатель як тільки почув, що така сума гроша, почав зараз вговорювати жінок, щоб не робили роздору. Я спитала: Якого роздору? Таж то другі роблять роздор, таж то другі ставили нам на кождім кроці колоди, навіть в такім ділі, коли ходило о зібранне пару центів на голодних в краю. Та предсідатель каже, що те все треба забути і гроші таки через них вислати.

Коли ми, жінки, зійшлися на остаточний обрахунок, заявила одна з наших жінок, що грошей через Обєднанне не буде можна вислати, бо др. Тацій заявив, що грошей без них ми не можемо вислати, бо без них не буде можна підписати чека.

Ось вам образ нашої „політики". Так виглядає робота наших скрентонських патріотів. Вона мене не зломить, бо я посилаю далі до Обєднання і оподаткувала себе і свою фамілію через всі місяці, через які треба буде збирати жертви для потерпівших від повені. Але мені шкода тих других, яких терризують одиниці, що не допускають до обєднання наших сил в Америці. Я відзиваюся до скрентонських жінок і заявляю, що я з такою роботою, яка розбиває наш нарід, нічого спільного мати не хочу і своїх рук до такої роботи не приложу. А Ви, жінки, не давайте баламутити себе, а стреміть до єдности понад голови тих „патріотів", що нас розбивають. Йдіть за тими, що нас єднають, бо в єдности сила.

Анна Стельмах.

—o—

ДЕТРОЙТ, МИШ.

Концерт Тов. Просвіта.

Згідно з оголошенням, яке видніло на сторінках „Свободи", висше згадане товариство виставило на сцену два вокально-музикальні концерти в днях 22-го та 23-го жовтня.

Перший концерт відбувся в суботу в „Українській Хаті" при Ґрейлінґ улици.

Вступне слово виголосив др. А. Т. Кібзей, голова тов. Просвіта.

Відтак слідував образ „Просвіта", який представляла гарна, струнка та висока, чорнобрива дівчина К. Шепітка, яка вийшла на сцену в довгій білій як сніг одежи з золотим віночком на голові та з піднесеним в правій руці горіючим смолоскипом. Сей образ публика привитала грімкими і довго тревалими оплесками.

Трета точка се був дует на пяно „Rough Riders", який на причуд гарно виконали наші многонадійні пяністки п-ни І. і Л. Резновські, які приїхали на сей концерт аж з Шикаґо. Ті самі панни виконали ще й другі точки програми а то: п-на Лелія Резновська відспівала своїм милим сопрановим голосом сольо „Веснівка" в супроводі пяна, на якім грала її сестричка п-на І. Резновська. Опісля відіграла п-на Резновська сольо на пяні. Пяно прямо говорило в руках талановитої пяністки. Публика так була вдоволена, що оплескам майже не було кінця. Четверта точка програми було сольо „Карі очи", яке відспівала дуже гарно наша українська оперова співачка п-на М. Білан.

Терцет „Мото" і „The aproach of Day", який відіграли: п-на А. Романчук на скрипці, п. Кохтудович на клярнеті та п. Говикович на пяні, зробив дуже миле враження на слухачів.

Саля майже залунала від гучних оплесків по відспіванню дуету (сцена із „Запорожець за Дунаєм"), який виконали п. Явний та п-ні Рехлівська, прімадонна тов. Просвіти.

Ентузіязмом привитала публика нашу одиноку тутешну українську музикантку п-ну Р. Козакевич, яка відіграла сольо на скрипці.

Повний мішок сміху викликав короткий, але повний гумору монольоґ нашого українського гумориста п. Пахолка.

Вокальне сольо „Уже забути" відспівав надзвичайно гарно своїм сильним барітоновим голосом п. М. Федитник.

Квартет „Крилець", під батутою п. А. Штика відспіваний був досить добре.

Послідне вокальне сольо, „Selections", відспівала своїм повним чару голосом оперова співачка п-на La Verna Jacobs.

Кінцеве слово говорив адв. О. Чарновський.

Акомпаніювала на пяні всім співакам п-на N. Rhody.

Слідуючого дня т. є в неділю, 23-го жовтня, відбувся сей концерт з тою самою програмою на західній стороні міста, в гали при українській гр.-кат. церкві на Cicotte Ave., з тою зміною, що монольоґ-комедію відіграв п. Гривнак, а кінцеве слово говорив п. І. Каменецький. Тут всі точки концерту були ще лучше виконані ніж на першім концерті.

По відспіваню українського гимну, відбулася для молодіжи забава з танцями.

Загальний прихід з концерту був $552.82. Розходу було $365.65.

Чистий зиск в сумі $187.17 вишлеться в своїм часі через Обєднання у Филаделфії для потерпівших від повени в Галичині.

І. К.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЧЕТВЕРТИЙ КОНҐРЕС ОБЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

(ПРОТОКОЛ НАРАД).

ВІД 25 ВІД. У. Н. СОЮЗА.

Щирий привіт Четвертому Конґресови Обєднання посилає 25-тий Відділ УНС. Віримо, що панове Делеґати приїхали на цей Конґрес не лише тому, щоби переїхатися, але щоби дійсно зробити роботу. Віримо теж, що намічені цілі Конґресу не останyться мертвими, а дійсно виконаними і тим самим сподіємося справдішнього Обєднання усеї Американської України в праці, лучности і силі.

Не говорім пустих фраз, а лише берімся до діла, так, щоби можна себе назвати зрілою нацією. Хай цей Конґрес буде тим світлом, котре нас попровадить до властивої цілі. Хай цей Конґрес дасть клич до всеї Американської України, так, щоби всі почули та відгукнулися ділами, бо лишні є всякі Конґреси, коли нарід його не піпре.

Бачимо, що програма Конґресу є добра і тим разом віримо, що всі як оден станемо до праці, щоби виконати ті всі реформи, які задумує ввести в життя Обєднанне. Вся Українська Іміґрація в Америці повинна щиро ту працю Обєднання підперти, бо тільки в той спосіб зможемо продовжити наше національне істновання в Америці. Всі враз! Всі вперед до праці і боротьби за визволення нашого народа!

В залученню посилаємо $25 як частину податку.

ВІДДІЛ 91. У. Н. СОЮЗА В МІКІЗРАКС, ПА.

Обєднанне це наша народна кріпость, яка відбиває всі ворожі наступи, які прямують до розбиття наших національних сил. Слава дотеперішнім комендантам цеї твердині. Слава оборонцям народної чести. Панове Делеґати, зміцніть ще більше ту твердиню, щоб всі вороги пізнали, що вона не до здобуття. Наш делеґат передасть $25 на фонд Народної Оборони.

БР. СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО, 149 ВІД. „ПРОВИДІНЯ" В ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

Витайте, Панове Делеґати! Радьте над добром українського народа, а ми всі з Вами. Держіть на далі високо прапор української державности так, як держали досі.

БР. СВ. ПЕТРА І ПАВЛА, ВІД. 254 У. Н. С., В НЮ БРИТЕН, КОНН.

Конґрес Обєднання це веселий для нас всіх день. Бо це день, в якім почує американська Україна, що то можна ще тут зробити, коли робота ведеться совісно і чесно. Честь основникам Обєднання і його працьовникам. Радьте, Шановні Делеґати, над дальшими шляхами нашого життя тут в Америці і в старім краю, радьте, щоб поліпшити нашу долю, щоб наш нарід і всі ми могли ще раз співати, як за Хмельницького:

Та немає лучше,
Та немає краще,
Як в нас на Вкраїні.

Хай живе Обєднанне! Хай живе Свобідна Соборна Україна!

ВІД. 76 „ПРОВИДІНЯ" В МИКІЗРАКС, ПА.

Бр. св. Василія Великого, від. 76 „Провидіня", витає Світлий Конґрес Обєднання та бажає йому повести наради так, щоб наша іміґрація вийшла з тих нарад бодрійша духом, щоб Обєднанне зміцнилося і збільшило свою працю для добра нашого українського народу.

КОМІТЕТ ДОПОМОГИ РІДНОМУ КРАЄВИ В ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Наша громада не спромоглася вислати делеґата, але мимо цего ми з нетерпеливістю очікуємо результату нарад Конґресу. Ми ждемо на Ваші директиви і заявляємо, що виконаємо всі Ваші ухвали. Ми певні, що виконає їх рівнож і все українське громадянство в Америці.

БР. СВ. ҐЕОРҐІЯ, ВІД. 239 У. Н. СОЮЗА, В ФИЛАДЕЛФІЇ.

Витайте, дорогі і милі нам гості Четвертого Конґресу славного Обєднання!

Ми певні, що нема Українця на землі Вашинґтона, який не гордивсяби Обєднанням. Бо для старого, полишеного нами краю, як свідчать посвідки і листи з подяками, Обєднанне є гейби оазою на пустини, де виголоднілі і спрагнені знаходять покріплення, заспокоюють свій голод і холод і гоять свої кроваві, болючі рани.

Вп. Делеґати Четвертого Конґресу Обєднання! Будьте і на далі цілющим лучником між поневоленими нашими рідними і іміґрацією в Америці. Будьте кременем, від якого відскакувалиб удари наших ворогів. Йдіть простою дорогою, не зважайте на ніякі перешкоди і не зневіряйтесь, бо сила правди побідити мусить.

Радьте над недолею нашого мученицького народа, обвяжіть кроваві рани, викореніть кукіль а засадіть здорове зерно. Радьте над будуччиною, не забуваючи нашої минувшости...

Ми з Вами духом, панове Делеґати, бажаємо Вам як найгарнійшого успіху і нехай сей Конґрес закріпить між нами потрібну нам в теперішній час згоду і обєднанне нас всіх в одну українську родину.

(Дальше буде).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ